

Één opmerking, buiten verband, ten besluite. Ik zeide in mijn voordracht iets van het ascetisme der Windesheimers. Dr. NUIJENS vraagt, of ik geen betere dingen van hen weet? Inderdaad doe ik dat. Niet te vergeefs hebben MOLL, ACQUOY, DELPRAT, KÜHLER ons binnengeleid in die merkwaardige wereld der moderne devoten, die, met hun dwalingen, ons nochtans zóóveel schoonheid en goedheid te bewonderen geven.

Leiden, 31 Januari 1915.

L. KNAPPERT.

Wij achten deze zaak hier thans voldoende besproken.

Redactie.

DE BEHANDELING VAN OORZIEKTEN MET RADIUM EN MESOTHORIUM.

De heer QUIX kan gerust zijn. Geen patiënt is behandeld zonder een grondig onderzoek vóór en na de behandeling. Daarbij werden noch de fluisterstem, noch hooge en lage stemvorken, noch de bepaling der beengleiding vergeten. Dit, en dat hetzelfde onderzoek op verschillende tijdstippen herhaald werd, meende ik als van zelfsprekend te mogen aannemen, maar, evenals de mededeeling van ziektegeschiedenissen, den lezers te moeten besparen. Ik heb mijn algemeenen indruk weergegeven en daarop moet verder worden gebouwd. Ik ging slechts dan tot de bestraling over, als „met alle bekende middelen” niets te bereiken viel. Collega QUIX is teleurgesteld, dat hij niets leest van „proeven over de werking der straling op de verschillende deelen der weefsels in het gehoororgaan”; bescheiden is collega QUIX niet! Als wij alleen mochten werken met middelen, waarvan wij de werking wetenschappelijk begrepen en ons niet mochten laten leiden door de empirie, dan, ja dan . . . . . konden wij wel uit hengelen gaan. Waar het wezen der otosclerose ons eigenlijk nog duister is — al zijn wij niet het minst aan collega QUIX dank verschuldigd voor hetgeen hij reeds in dit opzicht gedaan heeft — daar zijn wij per se bij de behandeling op de empirie aangevoelen en m.i. verplicht, onder behoorlijke contrôle, elk middel toe te passen, dat mogelijk verbetering zou kunnen aanbrengen. De verzuchting van collega QUIX over de dagbladpers onderschrijf ik ten volle; het eenige er tegen zou zijn de aanstelling van een geneeskundigen censor. Ik hoop, dat collega QUIX zijn mesothorium-prepareaat eerst eens laat onderzoeken en dan, evenals ik, er een jaar mede gaat werken. Verdere discussie acht ik thans ten eenemale onvruchtbaar.

Amsterdam, 1 Februari 1915.

W. POSTHUMUS MEIJJES.

NADEELEN VAN HET SPECIALISME.

Het in het vorige nummer van dit *Tijdschrift* door collega PINKHOF gerefereerde opstel van Ministeriaaldirektor prof. KIRCHNER houdt een aanklacht tegen het specialisme in, die de voorstander van de arbeidsverdeeling op geneeskundig gebied niet zonder weerlegging mag laten voorbijgaan.

KIRCHNER schrijft: . . . „doch auch ein Mangel hervorgetreten ist, der nicht verschwiegen werden darf, sondern womöglich behoben werden muss, nämlich die *zu grosse Spezialisierung* eines nicht geringen Bruchteils der Aerzteschaft, namentlich in den grossen Städten. Die Folge davon war, dass es zurzeit in manchen Lazaretten an leistungsfähigen Chirurgen und an umsichtigen inneren Aerzten fehlt. Man kann natürlich nicht von jedem Arzt verlangen, dass er mit der Nerven- und Arteriennaht vertraut und in der Erkennung und Behandlung schwieriger innerer Leiden geübt ist. Aber man muss von jedem Feldarzt verlangen, dass er richtige Diagnosen stellen und die notwendigen Indikationen erkennen kann, und dass es ihm in Fällen, wo eine erforderlich werdende Operation oder eine besondere innerliche Kur über seine eigene Leistungsfähigkeit hinausgeht, nicht an der Selbstlosigkeit fehlt, die dazu gehört, um einen Chirurgen vom Fach oder einen internen Kliniker hinzuzuziehen”.